

ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕКРШАЈИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Суд је обуставио поступак за оцјену уставности члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» број 29/10) и члана 12. став 5. тачка б) и в) Закона о заштити од насиља у породици («Службени гласник Републике Српске» број 102/12).

С обзиром на то да је давалац иницијативе у току поступка одустао од иницијативе за оцјењивање уставности оспорених закона, а није нашао основа да по сопственој иницијативи настави поступак, Суд је одлучио да се, на основу члана 57. тачка б) Закона о уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), поступак обустави.

Из образложења:

Зоран Булатовић, први замјеник главног окружног тужиоца Бања Лука, дао је Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) иницијативу за покретање поступка за оцјену уставности члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске » број 29/10) и члана 12. став 5. тачка б) и в) Закона о заштити од насиља у породици («Службени гласник Републике Српске» број 102/12), која је допуњена поднеском од 26. децембра 2012. године. Иако је у

иницијативи наведено да се тражи оцјена уставности члана 2. став 1. Закона о измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске, из садржаја иницијативе, као и навода о повреди Устава, несумњиво произлази да је оспорен члан 1. овог закона, којим су измијењене и допуњене одредбе члана 2. став 1. Закона о прекршајима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» бр. 34/06 и 1/09). Давалац иницијативе наводи да оспорени члан 1. Закона о измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске и члан 12. став 5. тачка б) и в) Закона о заштити од насиља у породици, нису у сагласности са одредбама члана 128. став 2. и 3. Устава Републике Српске, те да су оспорене одредбе Закона о заштити од насиља у породици, такође, несагласне са чланом 1. Закона о тужилаштвима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» бр. 55/02, 85/03, 115/04 и 68/07) и чланом 43. Закона о кривичном поступку Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» број 53/12). Поред тога, давалац иницијативе, уз достављену документацију, указује на, евентуалне, отежавајуће околности организационе, кадровске и материјално-техничке природе у раду овог државног органа, произашле, по његовом мишљењу, из оспорених законских рјешења и њихове примјене. На основу изложеног предлаже да Суд утврди да оспорене законске одредбе нису у сагласности са Уставом.

У одговору на иницијативу коју је доставила Народна скупштина Републике Српске оспоравају се наводи даваоца иницијативе као неосновани, те истиче да, сходно члану 115. Устава, није у надлежности Уставног суда да оцјењује међусобну сагласност појединих закона. Предлаже се да Суд дату иницијативу не прихвати.

Оспореним чланом 1. Закона о измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» број 29/10) додаје се у члану 2. у ставу 1. Закона о прекршајима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» бр. 34/06 и 1/09) тачка а), која прописује да је подносилац захтјева за покретање прекршајног поступка овлашћени орган, тужилац и

оштећени, а досадашње тачке а), б), ц), е), ф), г), и х) постају тачке б), ц), д), е), ф), г), х) и и), док се у досадашњој тачки а), која постаје тачка б), прва алинеја мијења и гласи: «надлежни полицијски или други органи Босне и Херцеговине и Министарство унутрашњих послова Републике Српске».

Оспореним одредбама члана 12. став 5. тачка б) и в) Закона о заштити од насиља у породици («Службени гласник Републике Српске» број 102/12) прописано је да тужилац у складу са околностима конкретне случаја, поред осталог, подноси захтјев за покретање прекршајног поступка и/или подноси приједлог за изрицање хитне мјере заштите.

Давалац иницијативе је, поднеском од 18. децембра 2013. године, обавијестио Суд да одустаје од иницијативе која је датирана 12. децембра 2012. године, а код овог суда запримљена 18. децембра 2012. године под бројем У-92/12.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

(Рјешење број: У-92/12 од 19. фебруара 2014. године)

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА У УНУТРАШЊЕМ ДУГУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Суд је утврдио да чланом 1. став 2. Закона о измјени и допуни Закона о унутрашњем дугу Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 27. фебруара 2014. године, није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

У поступку оцјенеивања да ли је оспореном одредбом предметног закона дошло до повреде виталног националног интереса бошњачког народа, Вијеће је имало у виду да је тачкама б,

17. и 18. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, утврђено да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, финансирање права и дужности Републике, као и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом. Сходно наведеним уставним овлашћењима, Законом о унутрашњем дугу су уређени поступак, начин и рокови утврђивања и измиривања унутрашњег дуга Републике Српске према физичким и правним лицима, с тим да се измирење овог дуга врши на начин који обезбјеђује и подржава макроекономску стабилност и фискалну одрживост Републике Српске.

Полазећи од наведених одредаба Устава, оспорених одредаба Закона о измјени и допуни Закона о унутрашњем дугу Републике Српске, те узимајући у обзир наводе Клуба делегата бошњачког народа, као и одговор Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости захтјева овог клуба делегата у Вијећу народа Републике Српске, Вијеће је оцијенило да оспореном законском одредбом није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Вијеће је утврдило да се предметна законска одредба, али и закон у цјелини, не односи на припаднике ниједног конститутивног народа појединачно, дакле да не садржи национални предзнак, већ се подједнако односи на сва лица која су исходила правоснажне и извршне судске одлуке за накнаду штете по основу неоснованог лишења слободe у прописаном периоду, без обзира на њихову националну припадност. Нема дилеме да су у Републици Српској, поред припадника бошњачког народа, овакве пресуде донесене и у корист лица из реда других конститутивних народа, тако да се оспорена одредба примјењује на све ове субјекте. Поред тога, овакво законско прописивање не доводи у питање могућност свих ових лица да, под једнаким условима, реализују своје право утврђено у наведеним пресудама, тако да се њиме не стварају услови за дискриминацију

припадника ниједног конститутивног народа, нити осталих грађана. Сходно наведеном, Вијеће је оцијенило да су неосновани наводи подносиоца захтјева да су оваквим прописивањем у неравноправан положај доведени припадници бошњачког народа, те је тиме повријеђен њихов витални национални интерес.

Исто тако, позивање подносиоца захтјева на поједине међународне документе којима је гарантовано право на адекватну компензацију, репарацију, рехабилитацију и друге видове сатисфакције лица неосновано лишених слободе, није од значаја у овом поступку, јер захтјев за заштиту виталног националног интереса Вијеће може оцјењивати само у односу на одредбе Устава Републике Српске, којим је дефинисан витални национални интерес конститутивних народа и поступак пред овим вијећем за његову заштиту.

Из образложења:

Предсједавајући Вијећа народа Републике Српске доставио је 8. априла 2014. године Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће), акт број 03.1/И-94/14 од 7. априла 2014. године, којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о измјени и допуни Закона о унутрашњем дугу Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 27. фебруара 2014. године. Уз наведени акт достављен је поменути закон, Одлука о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса бошњачког народа број 03.2-5-20/14 од 10. марта 2014. године, као и Образложење ове одлуке број 03.2-5-20/14-1 од 18. марта 2014. године, Додатно образложење број 03.2-5-20/14-3 од 3. априла 2014. године, те Приједлог амандмана на оспорени закон број 03.2-5-20/14-2 од 18. марта 2014. године.

Одлучујући о прихватљивости захтјева, Вијеће је на сједници одржаној 14. априла 2014. године донијело рјешење број УВ-1/14,

којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за покретање поступка за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у члану 1. став 2. Закона о измјени и допуни Закона о унутрашњем дугу Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 27. фебруара 2014. године. Вијеће је, наиме, утврдило да су испуњене процесне претпоставке за прихватљивост захтјева, цијенећи чињенице да је обавијест о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса Вијећу доставио предсједавајући Вијећа народа Републике Српске, те да је одлука о покретању заштите виталног националног интереса бошњачког народа једногласно донесена у Клубу делегата бошњачког народа. У Вијећу народа о поменутом захтјеву гласало се по процедури за заштиту виталног националног интереса, али није постигнута сагласност, те ни Заједничка комисија Вијећа народа и Народне скупштине није постигла сагласност поводом предметног закона.

Сагласно члану 50. став 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 14. априла 2014. године Клубу делегата српског народа, Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске и Народној скупштини Републике Српске доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У образложењима која су достављена уз Одлуку о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа наведено је да Клуб делегата бошњачког народа сматра да се потраживања по основу накнаде штете због неоснованог лишења слободе које је у вези са ратним дејствима у периоду од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године не могу подвести под Закон о унутрашњем дугу Републике Српске. Наиме, како се истиче, већи број припадника бошњачког народа који су боравили у логорима за вријеме ратних збивања у Босни и Херцеговини поднио је тужбе против Републике Српске ради накнаде материјалне и немате-

ријалне штете због неоснованог лишења слободе у наведеном периоду, те би ова лица, услед оспореног прописивања, своја потраживања по овом основу могла остварити само у обвезницама, умјесто у готовини, што би довело до пролонгирања измирења обавеза Републике према њима за тринаест година. Тиме је, како се наводи, повријеђено њихово право на приступ суду, право на правично суђење и осуђењено је ефективно извршење ових судских пресуда. Оспорено законско рјешење, по мишљењу подносиоца захтјева, не би требало примјењивати на правоснажне и извршне судске пресуде којима је утврђено право на накнаду штете по основу неоснованог лишења слободе, јер се тако доводи у питање, односно губи сврха и циљ вођења ових парничних поступака. Ово питање би, како се даље наводи, требало бити регулисано једним законом на нивоу Босне и Херцеговине. У образложењима се посебно указује на одредбу члана 17. Устава Републике Српске, којим је утврђено да свако има право на накнаду штете коју му незаконитим или неправилним радом наносе службено лице или државни орган, односно организација која врши јавна овлашћења. Поред тога, Клуб делегата бошњачког народа истиче да међународни стандарди захтијевају да жртвама повреда људских права буду осигуране пуне и ефективне мјере репарације, које подразумијевају новчане компензације, као и друге облике репарације усмјерене ка омогућавању реституције, рехабилитације, сатисфакције, укључујући и обнову дигнитета и репутације. У вези с тим, указују на низ међународних докумената који регулишу питање права на репарацију лица неосновано лишених слободе.

У одговору који је 22. априла 2014. године доставила Народна скупштина Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева наводи се да у конкретном случају захтјев за заштиту виталног националног интереса бошњачког народа није утемељен на Уставу Републике Српске. Прије свега, доносилац оспореног закона истиче да је захтјев непрецизно и непотпуно формулисан, јер је оспорен цјелокупан Закон о измјени и допуни Закона о унутрашњем дугу Републике Српске, а достављена об-

разложења о повреди виталног националног интереса бошњачког народа се односе само на одредбу става 2. члана 1. овог закона. Надаље, сматра да се у конкретном случају ради о погрешном и произвољном тумачењу Устава, јер одредбама предметног закона није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа, нити било којег другог народа у Републици Српској. Позивање на евентуалну угроженост права углавном припадника бошњачког народа, како се у одговору истиче, не представља појединачни витални национални интерес ниједног народа, те нема мјеста забринутости подносиоца захтјева о наводној немогућности реализовања права на репарацију, односно новчану компензацију лица неосновано лишених слободе. Такође се наводи да је оспорено законско рјешење у функцији стварања позитивне подлоге за рјешавање предметне материје на начин да се сва лица која су у току ратних сукоба била неосновано лишена слободе, а то је утврђено правоснажним судским одлукама пред редовним судовима у Босни и Херцеговини, доведу у равноправан положај, а да се истовремено постигне заштита буџета Републике, тако да обавезе настале на основу правоснажних и извршних судских одлука постају унутрашњи дуг Републике. Предметна законска одредба се једнако односи на све адресате, без обзира на националност, јер се примјењује на све правоснажне одлуке које се тичу накнаде штете настале у току ратних сукоба без обзира на то у чију корист су донесене. Поред тога, у одговору се износи мишљење да подносилац захтјева површно и непотпуно тумачи оспорену одредбу, те у достављеном образложењу не указује на повреду виталног националног интереса, већ износи своје неслагање са предметним законским рјешењем. Сходно наведеном, Народна скупштина предлаже да Вијеће одбије захтјев Клуба делегата бошњачког народа.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Оспореном одредбом члана 1. став 2. Закона о измјени и допуни Закона о унутрашњем дугу Републике Српске прописано је да се последије става 2. члана 1. Закона о унутрашњем дугу Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/12, 28/13 и 59/13) додаје нови став 3. који гласи: „Одредбе овог закона примјењују се на правоснажне и извршне судске одлуке којима је утврђено право на надокнаду штете на основу неоснованог лишења слободе које је у вези са ратним дејствима у периоду од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године, а штета је утврђена у грађанској парници пред редовним судовима у Босни и Херцеговини, у складу са одредбама прописа којима се уређује парнични поступак и у извршном поступку, у складу са одредбама којима се уређује извршни поступак.“

Вијеће је такође имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа утврђена чланом 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, као принцип заштите одређеног круга колективних права као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа. Поред тога, у конкретном случају релевантна је и одредба члана 5. став 1. алинеја 2. Устава, којом је утврђено да се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних националних интереса конститутивних народа.

Прије свега, Вијеће је утврдило да наводи из захтјева и достављена образложења Клуба делегата бошњачког народа не указују на повреду ниједног од права из домена заштите виталног

националног интереса конститутивних народа из члана 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске. Ови наводи се, наиме, претежно односе на потенцијалне повреде Устава које би евентуално могле бити предмет оцјене у поступку апстрактне оцјене уставности пред Уставним судом, али не и поступка заштите виталног националног интереса пред овим вијећем, јер се, на примјер, указује на гаранције из члана 17. Устава, затим право на приступ суду, право на правично суђење, и слично.

Приликом разматрања навода подносиоца захтјева да је оспореном законском одредбом повријеђен витални национални интерес бошњачког народа и да су припадници овог народа доведени у неравноправан положај тиме што је прописано да се одредбе Закона о унутрашњем дугу Републике Српске примјењују и на правоснажне и извршне судске одлуке којима је утврђено право на накнаду штете на основу неоснованог лишења слободе у вези са ратним дејствима у периоду од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године, те да ће се ово негативно одразити углавном на Бошњаке који су у великом броју тужили Републику Српску за накнаду тзв. ратне штете.

У погледу навода Клуба делегата бошњачког народа да се извршење предметних пресуда не може рјешавати у оквиру унутрашњег дуга Републике, те да ово питање треба регулисати једним законом на нивоу Босне и Херцеговине, како би се у оба ентитета изједначила права на накнаду штете лица неосновано лишених слободе у ратном периоду, Вијеће је оцијенило да се овакви наводи не могу довести у везу са институтом заштите виталног националног интереса конститутивних народа који је утврђен Уставом Републике Српске.

(Одлука број: УВ-1/14 од 14. мај 2014. године)

ПРАВИЛНИК О ФИНАНСИРАЊУ ОСНОВНИХ ШКОЛА

Суд је утврдио дачлан 18. Правилника о финансирању основних школа (“Службени гласник Републике Српске” број

5/09) није у сагласности са Уставом Републике Српске, Законом о основном образовању и васпитању (“Службени гласник“ бр. 74/08, 71/09 и 104/11) и Законом о платама запослених у области просвјете и културе (“Службени гласник Републике Српске” бр. 118/07, 64/08, 116/09 и 116/12).

С обзиром на наведене законске одредбе, те уставно начело законитости из члана 108. став 2. Устава Републике Српске, којим је утврђено да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом, Суд је оцијенио да члан 18. Правилника није у сагласности са Уставом Републике Српске, Законом о основном образовању и васпитању и Законом о платама запослених у области просвјете и културе (“Службени гласник Републике Српске” бр. 118/07, 64/08, 116/09 и 116/12).

Из образложења:

Миодраг Зрнић из Пискавице дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности и законитости члана 18. став 2. Правилника о финансирању основних школа (“Службени гласник Републике Српске” број 5/09), који је донио министар просвјете и културе. У иницијативи је наведено да се одређивањем плате секретара школе примјеном оспорене одредбе овог правилника повређује члан 10. и члан 48. Устава Републике Српске, односно да се оспореном одредбом врши дискриминација радног мјеста секретара школе у односу на радно мјесто директора и наставника школе. С обзиром на то да су послови секретара основне школе, по мишљењу даваоца иницијативе, унапријед утврђени и објективизирани и да по обиму, односно квантитету и врсти, апсолутно не зависе од броја одјељења, у иницијативи је наведено да се примјеном оспорене одредбе код обрачуна плате секретара школе, поред већ наведених, повређује и члан 39. став 5. Устава Републике Српске. Поред тога, двалац иницијативе сматра да се оспореном одредбом повређује и члан 23. став (2) Опште декларације о правима човјека, којим се, како је наведено, гарантује једнака плата за исти рад. Наводећи да без уклањања неуставних

и незаконитих одредаба из подзаконских, односно општих аката, не може бити праве заштите уставности и законитости, давалац иницијативе предлаже да Суд оцијени уставност оспореног члана 18. став 2. Правилника о финансирању основних школа.

Оспореном одредбом члана 18. став 2. Правилника о финансирању основних школа (“Службени гласник Републике Српске” број 5/09) прописано је да се школи која има мање од 16 одјелења умањује право на радно мјесто секретар школе по коефицијенту 0,05 за свако одјелење мање од 16, али не више од 0,5 радног мјеста.

Уставом Републике Српске у члану 39. ст. 3 и 5. утврђено је да је свако слободан у избору занимања и запослења и под једнаким условима му је доступно радно мјесто и функција, а према члану 49. ст. 1. и 2. Устава слободе и права се остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим ако је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање. Надаље, тачком 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, утврђено је да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, и радне односе и образовање, док су, према члану 10. Устава, грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство.

Законом о основном образовању и васпитању (“Службени гласник Републике Српске” бр. 74/08, 71/09 и 104/11) прописано је да министар доноси правилник о финансирању основних школа (члан 153. став (6)), а чланом 166. став (1) тачка о) прописан је рок од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, за доношење тог правилника. Поред наведеног, овим законом је прописано: да школа има секретара и рачуновођу (члан 122. став (1)); да

послове секретара школе може обављати лице са завршеним првим циклусом студијског програма или еквивалент – правни факултет (члан 123. став (1)) и да цијена услуга у школи изражава вриједност и резултат рада којим се обезбјеђује надокнада плате према важећим прописима и да министар прописује мјерила за увођење цијена услуга у школи (члан 154. став (1) тачка б) и став (2)).

Законом о платама запослених у области просвјете и културе (“Службени гласник Републике Српске” бр. 118/07, 64/08, 116/09 и 116/12) прописано је: да се овим законом уређује начин утврђивања плата запослених лица у установама просвјете и културе Републике Српске (члан 1); да се основна плата обрачунава мјесечно за пуно радно вријеме према радном мјесту и одговарајућој платној групи и платној подгрупи (члан 5. став (1)); да су начин обрачуна и исплате плата јединствени за сва лица из члана 1. овог закона и зависе од радног мјеста, платне групе, платне подгрупе (члан 6) и да, ако се у једном од квартала не остварује буџет у планираном обиму, плате запослених у установама просвјете и културе из члана 1. овог закона умањују се до висине процента мање остварених прихода буџета, а да одлуку о проценту умањења плате, на приједлог Министарства финансија, доноси Влада (члан 7).

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспорене одредбе члана 18. став 2. Правилника о финансирању основних школа (“Службени гласник Републике Српске” број 5/09), Суд је, прије свега, имао у виду да је ставом 1. овог члана прописано да школа која има 16 и више одјељења може правилником о организацији и систематизацији радних мјеста систематизовати радно мјесто секретар школе. Наиме, како из садржаја ове одредбе произлази да основна школа може (дакле не мора) систематизовати радно мјесто секретара школе, а да су према одредбама чл. 122. и 123. Закона о основном образовању и васпитању, све основне школе обавезне да утврде послове секретара школе, дакле и основне школе које имају више, али и оне које имају мање од 16 одјељења, Суд је, на основу члана 42. став 1. Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр 104/11 и 92/12), у овом

поступку оцјењивао уставност и законитости става 1. члана 18. Правилника. Тако, по оцјени Суда, прописивање као у ставу 1. овог члана, да школа која има 16 и више одјељења може правилником о организацији и систематизацији радних мјеста систематизовати радно мјесто секретар школе, није у сагласности са наведеним законским одредбама којима нису прописани било какви критеријуми (број одјељења или др.) од којих би зависило да ли школа може имати секретара школе или не, а није дато ни овлашћење за њихово прописивање подзаконским актом.

Имајући у виду наведено, Суд је оцијенио да члан 18. Правилника о финансирању основних школа, у цјелини, није у сагласности са члановима 122. и 123. Закона о основном образовању и васпитању, као ни са одредбама члана 5. став (1) и члана 6. Закона о платама запослених у области просвјете и културе. Наиме, прописивање као у оспореном ставу 2. да се школи која има мање од 16 одјељења умањује право на радно мјесто секретара школе по коефицијенту 0,05 за свако одјељење мање од 16, али не више од 0,5 радног мјеста, по оцјени Суда, нису у сагласности са наведеним одредбама Закона о платама запослених у области просвете и културе, којима је децидирано прописано када и под којим условима се могу умањити плате запослених у установама просвјете и културе, па и секретара школе.

Дакле, по оцјени Суда, обављање послова секретара основне школе се не може додатно условљавати ни бројем одјељења, нити умањењем висине коефицијената одговарајуће платне групе и платне подгрупе. Наиме, број одјељења и друга мјерила која одражавају величину установе могу условити само начин на који се организује обављање послова секретара школе, као објективне основе разврставања у платну групу и платну подгрупу са одређеним платним коефицијентима, али не и право на радно мјесто секретара школе, као у конкретном случају.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном

суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

(Одлука број: У-20/13 од 24. априла 2014. године)

**ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
ПРАВИЛНИКА О ОРГАНИЗАЦИЈИ И
СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ РАДНИХ МЈЕСТА
АДМИНИСТРАТИВНЕ СЛУЖБЕ ОПШТИНЕ СРБАЦ**

Суд је утврдио да члан 24. Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Административне службе Општине Србац („Службени гласник Општине Србац“ број 3/13) није у сагласности са Уставом Републике Српске.

Имајући у виду да је чланом 109. Устава Републике Српске прописано да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу, и да се прије ступања на снагу закони, други прописи и општи акти државних органа објављују у одговарајућем службеном гласилу, Суд је оцијенио да прописивање да оспорени правилник ступа на снагу даном доношења, а да нису достављени подаци о нарочито оправданим разлозима за његово раније ступање на снагу, те да прије ступања на снагу није објављен – није у сагласности са Уставом Републике Српске.

Поред изложеног, Суд је оцијенио да измјене члана 22. основног правилника, на које указује доносилац оспореног правилника, нису релевантне за конкретан поступак, јер се овај члан не може довести у везу са оспореним чланом 24. Правилника.

Из образложења:

Љиљана Лазић, Љиљана Шашић, Драгана Јовичић, Ненад Срдић, Вељко Станишљевић, Стојан Брковић, Владислав Илић, Мирослав Вечерновић, Миодраг Крагуљ, Стојан Билановић, Јелица Страхинић и Бранимир Врејић из Србца, Наташа Сувајац и Боривоје Балабан из Разбоја и Милан Скробоња из Бање Луке дали су Уставном суду Републике Српске, иницијативу за покретање поступка за оцјену уставности и законитости Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Административне службе Општине Србац („Службени гласник Општине Србац“ број 3/13), који је донио начелник Општине Србац. У иницијативи је наведено да оспорени правилник није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о локалној самоуправи Републике Српске, односно да је чланом 24. овог правилника, супротно члановима 109. и 110. Устава Републике Српске, прописана његова ретроактивна примјена.

Оспореном одредбом члана 24. Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Административне службе Општине Србац („Службени гласник Општине Србац“ број 3/13) прописано је да овај правилник ступа на снагу даном доношења а примјењиваће се од 15. 03. 2013. године.

С обзиром на то да је оспореним чланом 24. Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Административне службе Општине Србац („Службени гласник Општине Србац“ број 3/13) прописано да овај правилник ступа на снагу даном доношења, дакле 26. фебруара 2013. године, а да ће се примјењивати од 15. 03. 2013. године, дакле прије 19. марта 2013. године, када је објављен у „Службеном гласнику Општине Србац“, Суд је оцијенио да исти није у сагласности са одредбом члана 109. Устава Републике Српске.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном

суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

(Одлука број: У- 30/13 од 29. јануара 2014. године)

**ЗАКЉУЧАК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЛАКТАШИ
О НАКНАДАМА ЗА РАД ЧЛАНОВА УПРАВНИХ,
НАДЗОРНИХ И ОПШТИНСКИХ ОДБОРА И ДРУГИХ
ОРГАНА И ТИЈЕЛА**

Суд је оцијенио да је у конкретном случају дошло до повреде члана 109. Устава. Поред тога, имајући у виду да поступање по Уставу захтијева да доносилац прописа мора званично објавити општи акт и одредити период за упознавање грађана са његовим садржајем, па се по оцјени Суда, оспорени закључак не може сматрати важећим општим правним актом у правном поретку Републике Српске. Ради се, дакле, о неуставном правном акту са формалног аспекта, због чега се Суд није упуштао у оцјену његове уставности са материјалноправног аспекта, односно оцјену уставности члана 1. Закључка број: 01-022-52/11 од 11. априла 2011. године.

Из образложења:

Бранкица Тојагић из Гламочана дала је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости Закључка број: 01-022-52/11 од 11. априла 2011. године, који је донијела Скупштина Општине Лакташи. Давалац иницијативе сматра да члан 1. оспореног закључка није у сагласности са чланом 17. став 4. и чланом 35. Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 52/01 и 42/05), а да члан 2, због необјављивања Закључка у службеном гласнику, није у складу са чланом 109. Устава Републике Српске. Поред тога, у иницијативи је наведено

да је чланом 17. Устава Републике Српске утврђено право на накнаду штете нанесене незаконитим или неправилним радом службеног лица и да је чланом 71. Закона о Уставном суду предвиђено да Суд може, ако се утврди да се измјеном појединачног акта не могу отклонити посљедице настале усљед примјене општег акта који је на основу одлуке Суда престао да важи, одредити да се ове посљедице отклоне враћањем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин. На основу наведеног предлаже се да Суд донесе одлуку да оспорени закључак није у сагласности са Уставом и законом и обавезе Општину Лакташи да надокнади штету насталу неисплаћивањем накнаде члановима Општинског одбора Црвеног крста Лакташи за одржане сједнице.

Одговор на наводе из иницијативе Уставном суду је доставила Скупштина општине Лакташи, у коме је, између осталог, наведено да сматрају неоправданим и неадекватним оспорени закључак доводити у везу са чланом 17. став 1. алинеја 4. и чланом 35. Закона о удружењима и фондацијама, односно да је Скупштина општине Лакташи доносећи оспорени закључак поступала у складу са принципима из Закона о локалној самоуправи и Закона о буџетском систему Републике Српске, којима је предвиђено да општина има право да се бави свим питањима од локалног интереса која нису искључена из њене надлежности, нити додијељена неком другом нивоу власти и да врши послове управљања и располагања имовином општине, те право на властита финансијска средства којим њени органи слободно располажу у оквиру своје надлежности и у складу са законом. Истичу да оспорени закључак није супротан наведеним законима као ни Уставу Републике Српске и да представља реализацију законских и уставних одредби. Предлажу да Суд, на основу наведеног, не прихвати иницијативу.

Оспорени закључак број: 01-022-52/11 донијела је Скупштина општине Лакташи на сједници одржаној 11. априла 2011. године, на основу члана 32. став 1. алинеја 32. Статута Општине Лакташи („Службени гласник Општине Лакташи“ бр. 5/05, 9/05 и 4/08). Закључком је прописано да буџетски корисници који се финан-

сирају из буџета Општине Лакташи са 50% и више, укључујући и средства по пројектима гдје се појављује Општина као партнер у финансирању, не могу исплаћивати накнаде за рад члановима управних, надзорних општинских одбора и других органа и тијела (члан 1) и да овај закључак ступа на снагу даном доношења (члан 2). У образложењу Закључка наведено је да је Скупштина Општине Лакташи на сједници одржаној 11. априла 2011. године разматрала Извјештај о раду буџетских корисника за 2010. годину и након проведене расправе донијела закључак као у тексту.

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспореног закључка Суд је имао у виду да је одредбом члана 109. Устава утврђено да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу и да се прије ступања на снагу објављују у одговарајућем службеном гласилу. С обзиром на то да је према наведеној уставној одредби објављивање прописа услов за његово ступање на снагу, Суд је оцијенио да је оспорени закључак, којим је прописано ступање на снагу овог акта даном доношења, несагласан са Уставом. Наиме, како је оспореним закључком прописано да ступа на снагу даном доношења, а да истовремено нису наведени посебно оправдани разлози оваквог ступања на снагу, те да нема доказа да је објављен у неком службеном гласилу.

У погледу захтјева даваоца иницијативе да Суд, својом одлуком, обавезе Општину Лакташи да надокнади штету насталу неисплаћивањем накнаде члановима Општинског одбора Црвеног крста Лакташи за одржане сједнице, Суд је оцијенио да према члану 71. Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), којим је прописано да Суд може одредити да се посљедице настале усљед примјене општег акта који је на основу одлуке Суда престао да важи и за које се утврди да се измјеном појединачног акта не могу отклонити, у конкретном случају не постоје наведене законске претпоставке за тражено поступање Суда.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

(Одлука број: У-77/12 од 29. јануара 2014. године)

ЗАКОН О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Према члану 115. Устава, Уставни суд није надлежан да оцјењује сагласност оспорених одредаба Закона о пензијском и инвалидском осигурању са одредбама члана 2. ст. 2. и 3. тачка к) и став 4. Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Анекса 6. уз Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 104/11), одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

Из образложења:

Никола Клиска из Пала, Славко Вучуревић из Требиња и Бранислав Бореновић из Бање Луке дали су Уставном суду Републике Српске заједничку иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 34, чланова 44. до 47, чланова 64, 68, 79. став 3, чланова 82. и 83, члана 141. став 1, члана 142. став 2, члана 172. став 4, члана 176. став 2. и члана 185. Закона о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник Републике Српске» број 134/11). Образлажући разлоге оспоравања појединих законских одредаба, даваоци иницијативе истичу да су питања од којих зависи остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, сагласно тачки 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске,

којим је замијењен члан 68. Устава, у искључивој надлежности Народне скупштине, те се не могу преносити на извршне органе власти (Владу и њена министарства), а поготову се не могу рјешавати појединачним управним актима – рјешењима министарства, на начин како је то прописано одредбама члана 34. Закона. С тим у вези даваоци иницијативе наводе да Закон, иако је рјешење министра којим се утврђују радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, појединачни правни акт против кога се сагласно члану 113. Устава може изјављивати жалба надлежном органу – не прописује који је орган надлежан да рјешава жалбе подносиоца захтјева за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Даваоци иницијативе, такође, сматрају да оспореним законским рјешењем, нису отклоњене бројне дилеме и недоречености које опширно образлажу, а које ће, како наводе, онемогућити његову примјену. Оспоравајући одредбе чланова 44. до 47. Закона, којима је прописан начин одређивања старосне пензије, даваоци иницијативе наводе да се прописивањем годишњи лични коефицијент осигураника израчунава тако што се претходно, за сваку календарску годину почев од 1970. године, укључујући и календарску годину у којој се остварује право на пензију (изузев 1992. и 1993. године) утврди годишњи лични коефицијент осигураника, ствара неједнакост осигураника који остварују право на пензију по важећем закону у односу на осигуранике који су то право остварили по раније важећем закону, према којем се за утврђивање пензијског основа није узимала за обрачун плата остварена у календарској години у којој се стиче право на пензију. Уз то, лимитирање годишњег личног коефицијента на начин како је то прописано чланом 47. став 5. предметног закона има за последицу смањење личног бода осигураника, а мањи лични бод значи и мањи износ пензије у односу на износ пензије који би осигуранику припадао на основу плата на које су обрачунати и уплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, чиме ће, по мишљењу иницијатора, бити оштећени осигураници чија је мјесечна нето плата четири пута већа од просјечне нето плате у Ре-

публици. Из наведених разлога сматрају да оспорене одредбе члана 47. Закона нису у сагласности са начелом једнакости грађана утврђеним чланом 10. Устава. Неједнакост грађана у остваривању права се, према мишљењу давалаца иницијативе, ствара и одредбама чланова 64, 68. и 79. став 3. Закона, којима се прописује да лични коефицијент за неке категорије осигураника и чланове породица погинулих бораца и погинулих учесника НОР-а не може бити мањи од 1,3 (за осигуранике из чланова 64. и 79), односно 1. (за осигуранике из члана 68). Сматрају да су таквим рјешењима наведене категорије лица доведене у повољнији положај приликом одређивања пензије у односу на остале осигуранике и друге чланове породица, што наведене одредбе чини несагласним са чланом 10. Устава. У вези са оспореним одредбама чл. 82. и 83. Закона, којима је прописан начин усклађивања вриједности општег бода и начин усклађивања пензија, даваоци иницијативе наводе примјере из којих се, по њиховом мишљењу, може видјети како ће изгледати када се оспорена законска рјешења примијене у пракси, те закључују да ће усклађивање вриједности општег бода и пензија са различитим процентима, без обзира на то да ли је већи проценат пораста просјечних плата или потрошачких цијена, имати за последицу да ће два осигураника са истим платама и једнаком дужином пензијског стажа имати различите износе пензија, и то само зато што су право на пензију остварили у различитим временским периодима. По мишљењу давалаца иницијативе, ни одредбе члана 141. став 1, те чланова 142. и 176. овог закона нису у сагласности са начелом једнакости из члана 10. Устава, које, како се наводи, праве дискриминацију у погледу исплате пензије између пензионера који након остваривања права на пензију поново стекну статус осигураника. Иако су даваоци иницијативе навели да траже оцјену уставности одредби члана 142. и 176. Закона, из навода и разлога којима се образлаже њихово оспоравање, несумњиво произлази да су оспорене само одредбе ст. 2. наведених чланова. Као разлог оспоравања одредаба члана 172. став 4. Закона наводи се њихова несагласност са чланом 10. Устава, уз образложење да законодавац

није узео у обзир одређене пропусте у примјени ранијег Закона о пензијском и инвалидском осигурању, а који се тичу усклађивања пензија са кретањем просјечне нето плате у Републици послје 2006. године, као и да су осигураницима који су право на пензију остварили послје 2006. године, због незаконитих одлука Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске о утврђивању валоризационих коефицијената, приликом утврђивања пензијског основа смањене плате које су остварене у периоду од 2006. до 2010. година, а све ово ће, даље се наводи, довести у неповољнији положај пензионере који су право на пензију остварили у периоду 2007. до 2011. године, и то како у односу на пензионере који су то право остварили до 31. децембра 2005. године, тако и у односу на пензионере који ће то право остварити послје 1. јануара 2012. године. Сматрају да оспорена одредба не садржи рјешења којима би се отклониле разлике у висини пензија остварених у различитим временском периодима и поред тога што су плате и дужина пензијског стажа осигурања једнаки, изражавајући притом сумњу у могућност примјене ранијег закона, на који упућује став 4. овог члана, будући да је престао да важи ступањем на снагу новог закона. Поред тога, сматрају да је наведена уставна одредба повријеђена и због тога што борци Војске Републике Српске нису у групи корисника пензија којима се пензија неће поново одређивати. Оспоравајући одредбу члана 185. Закона, којом је прописано ступање на снагу овог закона наредног дана од дана објављивања у «Службеном гласнику Републике Српске», даваоци иницијативе наводе да Народна скупштина, доносећи Одлуку којом је утврдила да постоје нарочито оправдани разлози да наведени закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања, није навела и образложила нарочито оправдане разлоге, а што је била обавезна према члану 109. Устава. С обзиром на изложено даваоци иницијативе закључују да су оспореним одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, поред наведеног члана 10. Устава, повријеђени и уставни принципи утврђени у ставу 1. Амандмана LXVI на Устав Републике Српске и члану 5. алинеја 1. Устава, затим право

на мирно уживање имовине које је загарантовано чланом 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, члан 2. ст. 2. и 3. тачка к) и став 4. Устава Босне и Херцеговине, члан 1. Анекса 6. уз Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини те члан 1. Протокола број 12. уз поменуто Конвенцију.

Стево Памучина из Требиња је поднио Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности чланова 44. до 48. Закона о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник Републике Српске» број 134/11). Иако је давалац иницијативе навео да оспорава одредбе чл. 44. до 49. наведеног закона, из садржине иницијативе произлази да су оспорене одредбе које се тичу начина одређивања висине старосне пензије, дакле одредбе члана 44. па закључно са чланом 48. Закона. У иницијативи се, прије свега, оспорава одредба члана 47. став 5. овог закона, којом се годишњи лични коефицијент ограничава на четири, а као разлог оспоравања се наводи неравноправан и дискриминаторски положај осигураника који су до одласка у старосну пензију остваривали плату у износу већем од 2.000 КМ. Тврди да су овом, као и осталим оспореним одредбама предметног закона повријеђене одредбе члана 48, члана 49. ст. 1. и 5, члана 108. став 1. и члан 111. Устава Републике Српске. Поред тога, у иницијативи се наводи да ограничавање годишњег личног коефицијента није у сагласности са чланом 1. Протокола број 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као ни са чланом 14. Конвенције, те с тим у вези давалац иницијативе износи своје мишљење како је оспореним прописивањем дошло до повреде права на имовину, које је загарантовано Конвенцијом.

Поред наведених иницијатива, Вукашин Аврић из Модриче доставио је Суду поднесак, означен као прилог иницијативи у предмету У-56/12, и то само у дијелу који се тиче оспорене одредбе члана 141. став 1. Закона. У поднеску указује да је наведена законска одредба садржински идентична одредби члана 32. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања СРЈ за коју је

Одлуком Савезног уставног суда СРЈ утврђено да није у сагласности са Уставом Савезне Републике Југославије. Уз то, указује и на пресуду Европског суда за људска права, у предмету Лакићевић и остали против Црне Горе и Србије, којом је утврђено да је дошло до повреде члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, односно до повреде права на имовину подносилаца жалби којима је обустављена исплата пензије када су, након пензионисања, поново наставили са професионалним активностима у адвокатури.

Рјешењем Суда број У-41/13 од 30.12.2013. године, иницијатива Стеве Памучине је припојена иницијативи Николе Клиске, Славка Вучуревића и Бранислава Бореновића, примљеној под пословним бројем У-56/12, и одлучено је да се води јединствени поступак под пословним бројем У-56/12.

У одговору Народне скупштине Републике Српске на иницијативе оспорени су наводи да наведена законска рјешења угрожавају суштину права на пензију и да представљају недопуштено задирање у стечена права корисника пензије, истичући да се, све док је евентуално умањење одређених примања резултат свеопште законске реформе и има избалансиран утицај на кориснике истих, не може говорити о повреди Уставом зајемчених права. С тим у вези указују на Одлуку о допустивости у предмету број 56721/00, Неилл и други против Уједињеног Краљевства, од 29. јануара 2002. године и Одлуку о допустивости, број 43440/98 од 12. октобра 2000. године, као и на Одлуку овог суда у предмету број: У-58/05 од 27. фебруара 2007. године. Наводи се, такође, да је у надлежности законодавне власти да самостално, између осталог, редефинише осигурана права из пензијско-инвалидског система и то са сврхом прилагођавања и одрживости истог у амбијенту знатно измијењених привредних и социјалних прилика, с тим да је у наведеном поступању законодавац, у настојању да обезбиједи владавину права и заштиту права и слобода појединаца, ограничен искључиво начелима Устава. Поред тога, у одговору су детаљно образложени разлози због којих сматрају да није повријеђен члан

1. Протокола број 1. уз Конвенцију, као и разлози који указују да није повријеђен члан 10. Устава и у вези с тим наводи се да је законодавац тај који цијени оправданост различитог регулисања права и обавеза одређених истоврсних или сличних група ако се оваквим поступањем исправљају постојеће неједнакости међу њима или за то постоје други оправдани разлози. У одговору су, такође, оспорени наводи давалаца иницијативе који се односе на повреду Протокола број 12. уз Конвенцију, те члана 5. Устава и Амандмана ЛХВИ на Устав Републике Српске, а посебно је наглашено да су нејасни наводи који се тичу одредаба члана 34. Закона и наводне повреде уставне гаранције права на правни лијек из члана 113. Устава. Када је ријеч о наводима којима се оспорава потреба ранијег ступања на снагу предметног закона, те израженој сумњи у ваљаност поступка којим је установљено постојање нарочито оправданих разлога у Одлуци Народне скупштине број 01-2080/11 («Службени гласник Републике Српске» број 134/11), у одговору се истиче да је законодавац, свјестан друштвених прилика и економско-социјалне ситуације, у складу са својим уставним овлашћењима, установио да овакви разлози постоје. Истовремено предметне разлоге би, с обзиром на њихову уопштenu и комплексну природу, било немогуће набројати и притом задржати јасност Одлуке којом се утврђују. Сматрају да су разлози за раније ступање Закона на снагу образложени и аргументима поткријепљени у Стратегији реформе система пензијског и инвалидског осигурања, али и у образложењу Приједлога закона који је разматран на сједници Народне скупштине. Осим наведеног, у одговору је истакнуто да Уставни суд није надлежан да оцјењује међусобну усаглашеност појединих одредаба истог закона, нити његову усаглашеност са одредбама Устава Босне и Херцеговине.

Оспореним одредбама члана 34. Закона о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник Републике Српске» број 134/11) прописано је да радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, као и степен увећања стажа по том основу, рјешењем утврђује министар (став 1), да захтјев

за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем може да поднесе послодавац, инспектор рада, синдикат и заинтересовани радник (став 2), да рјешење из става 1. овог члана министар доноси на приједлог Комисије за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем (став 3), да приједлог за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем Комисија даје на основу анализе и мишљења о испуњености услова за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, да комисију коју чине представник Министарства, представник Фонда и доктор специјалиста медицине рада именује министар на период од четири године и да за свој рад имају право на накнаду (ставови 5. и 6), да анализу и мишљење о испуњености услова за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем даје овлашћена организација (став 7), те да се поступак утврђивања и поступак ревизије радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, врсте ризика код којих се може увећати стаж, неопходну документацију за доношење рјешења из става 1. овог члана и услове које морају испуњавати овлашћене организације из става 6. овог члана министар утврђује правилником (став 8). Према садржају одредбе члана 44. Закона, висина старосне пензије одређује се тако што се лични бодови осигураника помноже са вриједношћу општег бода на дан остваривања права. Оспорени чланови 44, 45, 46. и 47. Закона систематизовани су у глави IV тачка 1. која се односи на старосну пензију, тако да је чланом 44. прописан начин на који се одређује висина старосне пензије, чланом 45. начин на који се утврђују лични бодови осигураника, чланом 46. начин на који се утврђује лични коефицијент осигураника, чланом 47. начин на који се утврђује годишњи лични коефицијент, а чланом 48. прописана је вриједност општег бода на дан ступања на снагу Закона. Чланом 64. Закона прописано је да лични коефицијент осигураника код кога је узрок инвалидности повреда задобијена за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, као и

болест тог лица која је узрочно-посљедично везана за те околности, не може бити мања од 1,3. Према оспореном члану 68. Закона, лицу које остварује право на инвалидску пензију као осигураник из члана 17. овог закона годишњи лични коефицијент не може бити мањи од 1 (један). Чланом 79. став 3. Закона прописано је да код одређивања породичне пензије члановима породице погинулог борца или погинулог учесника НОР-а лични коефицијент не може бити мањи од 1,3. Усклађивање пензија прописано је оспореним члановима 82. и 83. Закона, на начин да се вриједност општег бода из члана 48. овог закона усклађује од 1. јануара сваке године, почев од 2013. године, према проценту промјене просјечне нето плате у Републици у претходној години, те да се пензије остварене до 31. децембра претходне године усклађују од 1. јануара сваке године, почевши од 2013. године, према проценту који представља половину збира процента промјене просјечне нето плате и процента промјене потрошачких цијена на годишњем нивоу у Републици у претходној години. Према оспореном члану 141. став 1. Закона, кориснику пензије који у складу са овим законом стекне статус осигураника у обавезном или добровољном осигурању, изузев осигураника из члана 12. тачке г) и д) овог закона, исплата пензије обуставља се за период тог осигурања. Оспореним чланом 142. Закона прописано је на који начин ће се кориснику старосне или инвалидске пензије коме је право признато према овом закону, а који стекне статус осигураника у обавезном или добровољном осигурању, на његов захтјев одредити нови износ пензије. У поглављу XI су дате прелазне и завршне одредбе, којима је између осталог у члану 172. став 4. прописано да ће за корисника пензије која је одређена од пензијског основа у складу са чланом 87. Закона о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник Републике Српске» бр. 32/00, 40/00, 37/01, 32/02, 40/02, 47/02, 110/03, 67/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 и 118/09) Фонд по службеној дужности донијети рјешење о утврђивању новог износа пензије одређене од пензијског основа у складу са члановима 77. до 86. тог закона, од првог дана наредног мјесеца након ступања Закона на снагу. Чланом

176. Закона прописан је начин на који ће се кориснику пензије коме је право признато прије ступања на снагу овог закона и који је накнадно навршио најмање годину дана стажа осигурања одредити нови износ пензије, а чланом 185. Закона да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у «Службеном гласнику Републике Српске».

Уставни суд је, прије свега, утврдио да су оспорене одредбе чланова 34, 82. и 83. Закона о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник Републике Српске» број 134/11), у току поступка пред Судом, измијењене и допуњене Законом о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“ број 82/13).

Поред тога, утврђено је да је о уставности појединих одредаба овог Закона, Уставни суд одлучивао у раније вођеним поступцима. Наиме, рјешењем број: У-20/12 од 26. јуна 2013. године („Службени гласник Републике Српске“ број 60/13) Уставни суд Републике Српске није прихватио иницијативу за оцјену уставности, поред осталих, и одредаба члана 45. став 2, члана 47. став 5. и члана 172. ставови 1, 2, 3, 4. и 5. тачка в) Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Суд је донио наведено рјешење полазећи, поред осталог, од чињенице да Устав не уређује услове и начин остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања, те да се иста сагласно уставном овлашћењу из тачке 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, уређују законом и оцијенио да се оспореним законским одредбама не повређује принцип једнакости из члана 10. Устава будући да се прописани услови и начин остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања једнако односе на све осигуранике који се налазе у истој правној ситуацији прописаној тим одредбама. Такође, Суд је оцијенио да је прописивање начина престанка стечених права из пензијског и инвалидског осигурања, одређивања личних бодова и годишњег личног коефицијента, као и одређивање за које кориснике пензије ће Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, након ступања Закона на снагу, донијети ново

рјешење о утврђивању новог износа пензије а за које изузетно неће поново доносити, у оквирима уставног овлашћења законодавца и ствар цјелисходности, за чију оцјену Суд није надлежан.

Уз то, одлуком Суда У-38/12 од 30. октобра 2013. године („Службени гласник Републике Српске“ број 96/13) утврђено је да члан 141. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“ број 134/11) није у сагласности са Уставом Републике Српске. Суд је у овом предмету оцијенио да начин на који су наведеном законском одредбом прописани услови под којим се користи право на пензију, није у сагласности са Уставом. Наиме, по оцјени Суда, чланом 141. став 1. Закона дошло је до повреде права на мирно уживање имовине грађана гарантованог чланом 1. Протокола број 1. уз Европску Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, те у вези с тим и члана 5. алинеја 1. и члана 48. став 1. Устава. Такође, Суд је оцијенио да је наведеном одредбом Закона дошло до повреде члана 10. Устава, којом се гарантује једнакост у правима, обавезама и у уживању једнаке правне заштите, те одредби члана 39. ст. 1. и 3. Устава, којим се јемчи слобода рада, слободан избор занимања и доступност радног мјеста под једнаким условима.

Имајући у виду да је Уставни суд већ одлучивао о уставности одредаба чл. 45. став 2, члана 47. став 5, члана 141. став 1. и члана 172. став 4. Закона о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник Републике Српске» број 134/11), Суд је, на основу члана 37. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио да не прихвати иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности ових одредаба.

У поступку оцјењивања уставности осталих оспорених одредби Закона о пензијском и инвалидском осигурању Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено: да се уставно уређење Републике темељи, поред осталог, на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима (члан 5. алинеја 1), да су грађани Републике равноправни

у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и да уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10), да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, а да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), као и да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, социјално осигурање и друге облике социјалне заштите (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава).

Приликом разматрања оспорених законских одредби Суд је имао у виду и одредбе члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим је гарантовано право на имовину тако што је предвиђено да свако физичко или правно лице има право на неометно уживање своје имовине, те да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу (став 1), као и да претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбиједила наплату пореза или других дажбина или казни (став 2). Такође, одредбу члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода којом је прописано да се уживање права и слобода предвиђених овом Конвенцијом обезбјеђује без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, веза с неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус. Сличну, мада не идентичну одредбу у погледу забране дискриминације садржи и члан 1. ст. 1. и 2. Протокола број 12. уз ову Конвенцију, према којој ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу као нпр. полу,

раси, боји коже, језику, вјероисповијести, политичком и другом увјерењу, националном или друштвеном поријеклу, повезаности с националном мањином, имовини, рођењу или другом статусу и да јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основама као што су они поменути у ставу 1.

Полазећи од наведених уставних одредби, Законом о пензијском и инвалидском осигурању прописано је да се овим законом уређује обавезно пензијско и инвалидско осигурање на основу међугенерациске солидарности и добровољно пензијско и инвалидско осигурање за лица која нису обавезно осигурана по овом закону, као и права и обавезе на основу тих осигурања (члан 1), да се, обавезним и добровољним осигурањем, на начелима узајамности и солидарности, осигураницима обезбјеђују права у случају старости и инвалидности, а у случају смрти осигураника, односно корисника пензије право се обезбјеђује члановима њихових породица (члан 2), те да се права из пензијског и инвалидског осигурања остварују и користе само под условима прописаним законом, а да обим права зависи од дужине пензијског стажа осигураника и висине плата и основица осигурања на које је плаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање (члан 3).

Оцјењујући уставност оспорених одредби члана 34. Закона, Суд је поред раније наведених одредаба Устава имао у виду и члан 97. Устава, којим је утврђено да послове државне управе обављају министарства и други републички органи управе (став 1), те да министарства и други републички органе управе проводе законе и друге прописе и опште акте Народне скупштине и Владе и акте предсједника Републике, рјешавају у управним стварима, врше управни надзор и обављају друге управне послове утврђене законом (став 2), као и члан 111. Устава, према којем државни органи и организације које врше јавна овлашћења могу у појединачним стварима рјешавати о правима и обавезама грађана или примјењивати мјере принуде и ограничења, само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта изјави жалбу, односно употријеби друго законом предвиђено правно средство.

Уз то, приликом оцјене оспореног члана 34. Закона, Суд је имао у виду и одредбе чланова 30, 31. и 32. истог закона којима је одређен појам стажа осигурања са увећаним трајањем, затим прописани критеријуми за одређивање радног мјеста, односно посла на којем је рад нарочито тежак, опасан и штетан по здравље, као и општи услови за примјену овог института. У том смислу, а поводом навода давалаца иницијативе да се битна питања од којих зависи остваривање права из пензијског и инвалидског осигурање не могу преносити на извршне органе власти, Суд је оцијенио да је законодавац, у оквиру наведеног уставног овлашћења да уреди систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, што подразумева и систем пензијског и инвалидског осигурања, прописао услове и начин остваривања права и обавеза по основу овог осигурања, а у оквиру тога и стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем. Дакле, Законом су прописани услови и критеријуми за одређивање конкретних радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем а министар је само овлашћен, да у сваком појединачном случају, по захтјеву овлашћених лица и на законом прописан начин утврди да ли одређено радно мјесто испуњава услове да буде утврђено као радно мјесто на којем се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, као и степен увећања стажа по том основу. Стога, по оцјени Суда, прописивањем као у оспореним одредбама члана 34. Закона нису прекорачена уставна овлашћења законодавца из тачке 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске да уређује и обезбјеђује, поред осталог, социјално осигурање и друге облике социјалне заштите.

Суд је, такође, оцијенио да нису основани ни наводи давалаца иницијативе да оспорени члан 34. Закона није у сагласности са Уставом будући да њиме није прописано који је орган надлежан да рјешава по жалбама лица која су овлашћена да поднесу захтјеве за утврђивање радних мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Приликом овакве оцјене Суд је пошао од одредбе члана 113. став 3. Устава, којом је утврђено да о

законитости појединачних аката, којима државни органи и организације које врше јавна овлашћења рјешавају о правима или обавезама, одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита. Наиме, судска заштита у управном спору уређена је Законом о управним споровима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 109/05 и 63/11). Овај закон уређује предмет управног спора, надлежност за рјешавање управних спорова, странке, правила поступка, правна средства и обавезност пресуде, прописујући да у управним споровима судови одлучују о законитости коначних аката којима републички органи управе и републичке управне организације, и ограни јединице локалне самоуправе у општини и граду, предузећа, установе и друга правна лица која врше јавна овлашћења, рјешавају о правима и обавезама физичких и правних лица или других странака у појединачним управним стварима. С обзиром на изложено, а имајући у виду садржину оспореног члана 34. Закона, Суд је оцијенио да оспореним прописивањем није доведена у питање могућност да, против рјешења министра као коначног појединачног акта, одлучи суд у управном спору.

Оспорене одредбе члана 44, члана 45. ставови 1, 2, 3. и 4, члана 46, члана 47. ставови 1, 2, 3, 4, 6. и 7, члана 48, те чланова 82. и 83. Закона су, по оцјени Суда, такође донесене у оквиру уставних овлашћења законодавца да уреди систем пензијског и инвалидског осигурања, а у оквиру тога права и обавезе по том основу, као и услове и начин остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања. Наиме, законско прописивање начина обрачуна висине старосне пензије које се заснива на бодовном систему према коме се све пензије исказују у личним бодовима, а висина пензије одређује према формули која представља производ личног бода и вриједности општег бода, који је исти за све осигуранике на дан остваривања права као и начин обрачуна годишњег личног коефицијента, те вриједности општег бода на дан ступања на снагу закона засновано је, по оцјени Суда, на уставном овлашћењу из члана 49. ст. 1. и 2. Устава и тачке 12. Амандмана XXXII на Устав Републи-

ке Српске. У оквиру наведеног уставног овлашћења законодавног органа је и прописивање начина усклађивања вриједности општег бода и начина усклађивања пензија. Оваква оцјена у погледу наведених законских одредби, по оцјени Суда, произлази из чињенице да Устав не утврђује на непосредан начин одређена права по основу пензијског осигурања већ даје овлашћење законодавцу да у цјелини уреди начин остваривања права запослених и чланова њихових породица на социјалну сигурност и социјално осигурање поштујући при томе ограничења која пред њега поставља Устав, а посебно она која произлазе из начела владавине права и она којима се се штите општа уставна добра и вриједности, као што је нпр. равноправност грађана. Начин на који ће ова питања бити уређена су, одраз цјелиходне процјене законодава у уређивању пензијског и инвалидског осигурања, а оцјену оправданости и цјелиходности законских рјешења, према члану 115. Устава, Уставни суд није надлежан да оцјењује.

При томе, прописаним начином бодовног вредновања пензијског стажа за одређивање висине старосне пензије, као и начина усклађивања вриједности општег бода и усклађивања пензија није дошло до повреде начела равноправности из члана 10. Устава, како то наводе даваоци иницијативе, будући да се једнако односе на све грађане-осигуранике, који се налазе у истој правној ситуацији прописаној оспореним одредбама. Наиме, уставни принцип једнакости и равноправности грађана из члана 10. Устава, не подразумеијева једнакост грађана у апсолутном смислу те ријечи, већ изједначеност у правима и слободама оних грађана који се, са аспекта удовољавања одређеним истим критеријумима, могу сврстати у заједничку категорију, а који се, при томе налазе у истим правним ситуацијама. Из истих разлога оспорене одредбе нису несагласне ни са одредбама члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. Протокола број 12. уз Конвенцију.

Наводи давалаца иницијативе који се тичу нејасноћа које наводно ствара одредба члана 47. став 1. Закона, као и начин примје-

не оспорених законских рјешења, по оцјени Суда, не доводе у питање сагласност оспорених одредби овог закона са Уставом. Узгред, иако је ранијом одлуком овог Суда одлучивано о сагласности одредбе члана 47. став 5. Закона о пензијском и инвалидском осигурању са Уставом, указује се да овај Суд није надлежан за оцјењивање сагласности оспорене одредбе члана 47. став 5. Закона са чланом 3. став 2. истог закона, будући да, према члану 115. Устава, не оцјењује међусобну сагласност одредаба истог Закона.

У односу на оспорене одредбе чланова 64, 68. и 79. став 3. Закона, Суд је утврдио да нормирањем као у наведеним одредбама није дошло до повреде члана 10. Устава, како то тврде даваоци иницијативе и члана 14. Европске конвенције. Оспорене одредбе којима се прописује да годишњи лични коефицијент одређеним категоријама осигураника односно члановима породице погинулог борца или погинулог учесника НОР-а не може бити мањи од 1,3 (за лица из члана 64. и 79. став 3) односно мањи од 1 (за лица на која се односи члан 68) су, по оцјени Суда, у оквиру уставног овлашћења законодавца да уређује социјално осигурање из тачке 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске. Наведене одредбе се односе једнако, под истим условима, на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији прописаној тим одредбама. О оправданости овим законским одредбама утврђене висине личног коефицијента наведеним категоријама лица, као и њиховој примјени у пракси, Уставни суд у смислу члана 115. Устава није надлежан да одлучује.

Оспореним одредбамачланова 142. став 2. и члана 176. став 2. Закона, којима је прописан начин поновног одређивања пензије за кориснике старосне или инвалидске пензије који су право на пензију остварили по новом закону, односно начин поновног одређивања пензија корисницима којима је право на пензију признато по прописима који су се примјењивали до дана ступања на снагу овог закона, такође, по оцјени Суда није повријеђен уставни принцип једнакости из члана 10. Устава, јер једнакост, као што је већ речено, не подразумемијева једнакост у апсолутном смислу, већ

гарантује једнакост грађана који се налазе у истим или случним правним ситуацијама. У конкретном случају лица која третирају оспорене законске одредбе не налазе се у истим правним ситуацијама, због чега је законодавац могао, сходно својим уставним овлашћењима, да на различит начин пропише начин поновног одређивања пензија. Цијенећи остале наводе и разлоге оспоравања одредаба члана 142. став 2. Закона, Суд је утврдио да се ради о питањима изван надлежности Уставног суда, с обзиром на то да Уставни суд није надлежан да оцјењује уставност појединих одредаба Закона са становишта њихове прецизности и примјене. Исто тако, Суд није надлежан да разматра усаглашеност оспореног члана 176. Закона са чланом 3. истог закона.

У погледу навода даваоца иницијативе да оспорени члан 172. Закона није у сагласности са чланом 10. Устава из разлога што борци Војске Републике Српске нису изузети од поновног одређивања пензија, Суд је рјешавајући о уставности одредаба члана 172. став 5. тачка в) Закона, у предмету У-20/12 заузео став да је ствар законодавне политике и разлога цјелисходности одређивање за које се кориснике пензије, након ступања на снагу овог закона, неће поново одређивати пензија. Чињеница да одређена категорија лица није обухваћена законским рјешењем не чини те одредбе неуставним, јер се њихова уставност цијени према ономе што те одредбе садрже. Наиме, Суд може само да оцијени да ли се конкретним законским рјешењем повређује наведено уставно начело, али не и да ли је ово начело повријеђено само зато што одређена категорија лица, која би по мишљењу даваоца иницијативе, требала бити изузета од поновног одређивања пензија није обухваћена.

Оспореним одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, по оцјени Суда, није повријеђено ни право на мирно уживање имовине утврђено чланом 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Наиме, право на пензију не подразумејева право на одређени износ пензије. Имајући у виду да је у конкретном случају управо такав случај, односно да је оспореним одредбама прописан начин

одређивања висине старосне пензије, утврђивања коефицијената, као и начин усклађивања пензија, не може се сматрати да је дошло до повреде наведеног права предвиђеног Конвенцијом.

Оцјењујући оспорени члан 185. Закона, којим је прописано да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у «Службеном гласнику Републике Српске», Суд је имао у виду одредбу члана 109. став 1. Устава, којом је утврђено да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу. Полазећи од наведене одредбе Устава, а након увида у Одлуку број: 01-2080/11 од 23. децембра 2011. године („Службени гласник Републике Српске“ број 134/11), Суд је утврдио да оспореном одредбом члана 185. Закона није повријеђен уставни принцип из члана 109. став 1. Устава, јер је Народна скупштина Републике Српске у поступку доношења Закона утврдила да постоје нарочито оправдани разлози за ступање на снагу Закона наредног дана од дана објављивања. Суд, према члану 115. Устава, није надлежан да цијени оправданост и цјелисходност разлога, већ само да ли су разлози за то утврђени од стране Народне скупштине у поступку доношења Закона.

(Рјешење број: У-56/12 од 19. фебруара 2014. године)